

EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

វិធីប្រើប្រាស់កម្មវិធី សុវត្ថិភាពសម្រាប់ iOS

<https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense>

LOCALIZATION LAB

វិធីប្រើប្រាស់កម្មវិធីស៊ីហ្គណាល សម្រាប់ iOS

*សេចក្តីណែនាំនេះត្រូវបានសម្រួលពីការការពារខ្លួនពីការឃ្នាំមើលរបស់មូលនិធិ Electronic Frontier Foundation:

<https://ssd.eff.org/en/module/how-use-signal-android>

ស៊ីហ្គណាល ជាកម្មវិធីឥតគិតថ្លៃ និងបើកទូលាយ សម្រាប់ Android iOS និងកុំព្យូទ័រ ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងនិយកម្មទាំងសងខាង។ ស៊ីហ្គណាល អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ធ្វើសារជាអក្សរ រូបភាព សំឡេង វីដេអូ និងមានការសន្ទនាសម្ងាត់រវាងអ្នកប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាលដូចគ្នា។ ទោះបីជា ស៊ីហ្គណាលប្រើប្រាស់លេខទូរស័ព្ទសម្រាប់ទាក់ទងក៏ដោយ ការហៅនិងធ្វើសារសម្ងាត់ប្រើប្រាស់ការតភ្ជាប់ទិន្នន័យរវាងភាគីសងខាង ត្រូវការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត នៅក្នុងទូរស័ព្ទ។ ដោយហេតុផលនេះហើយ អ្នកប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាលមិនត្រូវបានបង់ថ្លៃលើសារ SMS និង MMS សម្រាប់ប្រភេទសន្ទនានោះទេ។

ទីតាំងសម្រាប់ទាញយក : អ្នកប្រើប្រាស់អាចទាញយក កម្មវិធីបានពី Apple App Store។

លក្ខខណ្ឌតម្រូវតាមប្រព័ន្ធ: iOS ៩.០ ឬជំនាន់ក្រោយ។ អាចប្រើបានជាមួយ iPhone, iPad, and iPod touch។

ជំនាន់ដែលប្រើប្រាស់ជាគំរូក្នុងសេចក្តីណែនាំនេះគឺ ស៊ីហ្គណាល iOS 2.23.4។

អដ្ឋាថ័ណ្ណ: GPLv3

ការអានបន្ថែម:

- <https://signal.org/>
- <https://support.signal.org/>
- <https://signal.org/blog/>

កំរិត: អ្នកប្រើប្រាស់ពីកំរិតដំបូង ទៅធម្មរម

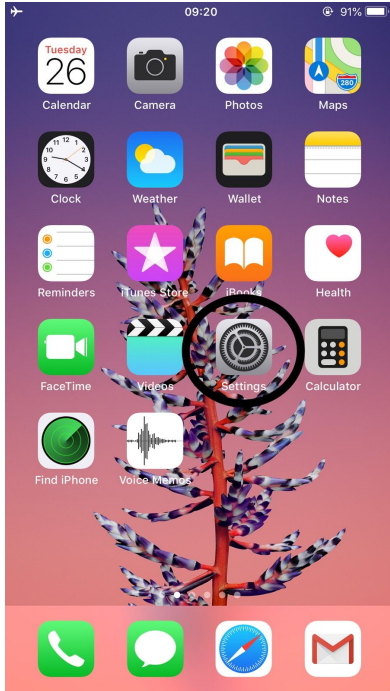
ថេរវេលាសម្រាប់តំឡើង: ពី ១៥ ទៅ ២០ នាទី

ការកែសម្រួលចុងក្រោយ: ថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៨

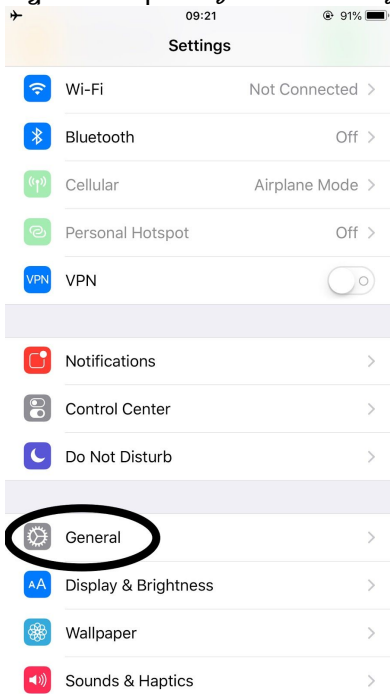
ការផ្លាស់ប្តូរទៅភាសាខ្មែរ

ប្រសិនបើអ្នកចង់ប្រើ ស៊ីហ្គណាលជាភាសាខ្មែរ អ្នកត្រូវតែប្តូរភាសាតាមរបៀបដូចខាងក្រោម:

ដំបូង សូមចុចលើរូបតំណាង «ការកំណត់»

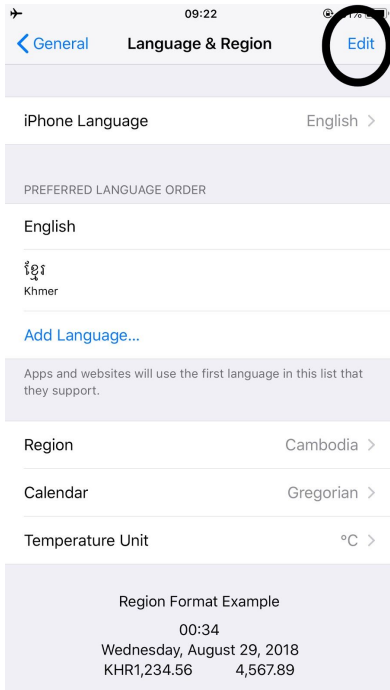
បន្ទាប់មក ចុចលើរូបតំណាង «ទូទៅ»

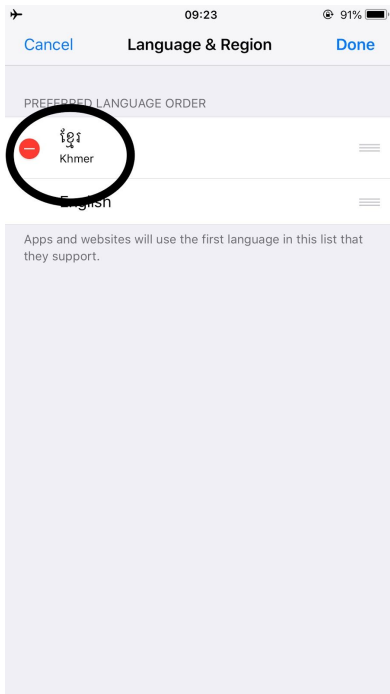
ជំហានបន្ទាប់ សូមចុចលើប៊ូតុង «ភាសា និង តំបន់»

ក្រោយមកសូមចុចលើប៊ូតុង«កែ»

ចុងក្រោយ សូមចុចលើប៊ូតុង «ខ្មែរ» សម្រាប់ប្តូរយកភាសាខ្មែរ ។

ការដំឡើង ស៊ីហ្គណាល- សារឯកជននៅ លើទូរស័ព្ទ iPhone របស់អ្នក

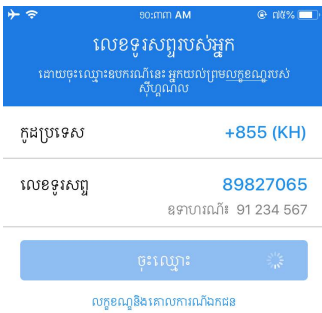
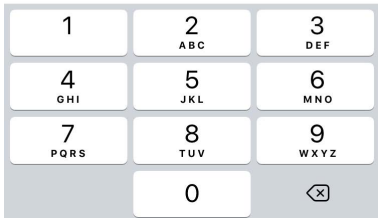
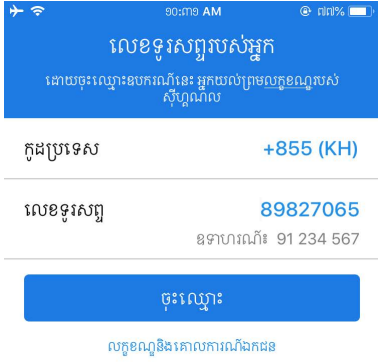
ជំហានទី ១ ៖ ទាញយក និងដំឡើងកម្មវិធី ជ្រើសរើសស៊ីហ្គណាលឯកជន

នៅលើឧបករណ៍ iOS របស់អ្នក ចុចលើ App Store ហើយស្វែងរកស៊ីហ្គណាល។ ជ្រើសរើសកម្មវិធីស៊ីហ្គណាល នៅលើ Open Whisper Systems។

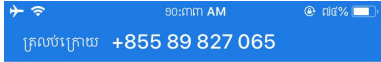
ចុចលើពាក្យ "GET" ដើម្បីទាញយកកម្មវិធី បន្ទាប់មក "INSTALL" អ្នកអាចផ្ទៀងផ្ទាត់ បញ្ចូលApple ID របស់អ្នក។ ពេលវាត្រូវបានដំឡើង ចុច "OPEN" ដើម្បីបើកកម្មវិធី។

ជំហានទី២៖ ចុះឈ្មោះ និងផ្ទៀងផ្ទាត់លេខទូរស័ព្ទ របស់អ្នក

ឥឡូវអ្នកនឹងឃើញ អេក្រង់ដូចខាងក្រោម។ បញ្ចូលលេខទូរស័ព្ទរបស់អ្នក និងចុច “បើកប្រើប្រាស់លើឧបករណ៍នេះ”។

អ្នកនឹងត្រូវបានគេផ្ញើនូវសារដែលមានលេខកូដប្រាំមួយខ្ទង់ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់លេខទូរស័ព្ទរបស់អ្នក។ ឥឡូវអ្នកនឹងត្រូវបានឱ្យបញ្ចូលលេខកូដនេះ ហើយបន្ទាប់មកចុច “ដាក់ស្នើ”។

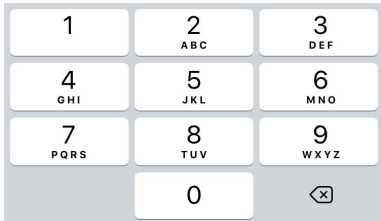
បញ្ជូនលេខកូដផ្ទៀងផ្ទាត់ ដែលយើងផ្ញើ
ទៅកាន់ +855 89 827 065។

ផ្ទៀងផ្ទាត់កូដ

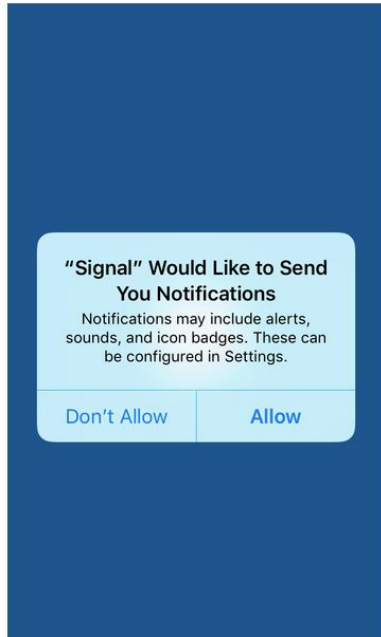
បញ្ជូន

ផ្ញើកូដផ្តល់ទៀតតាមសារ SMS

ហៅផ្ទៃជំនួសវិញ

ស៊ីហ្គាលីណាលនឹងស្នើសុំការអនុញ្ញាត ដើម្បីធ្វើការជូនដំណឹងដល់អ្នក។ សូមចុច “យល់ព្រម”។

ជំហានទី ៣៖ ជ្រើសរើសឈ្មោះ និងរូបតំណាង

រូបភាពតំណាងនិងឈ្មោះដែលអ្នកជ្រើសរើសនឹងត្រូវបានបង្ហាញនៅបញ្ជីទំនាក់ទំនងដែលអ្នកបានរក្សាទុកនៅក្នុងសៀវភៅអាសយដ្ឋានរបស់អ្នក នៅពេលដែលអ្នកចាប់ផ្តើមសន្ទនាថ្មី

និងនៅពេលដែលអ្នកអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទំនាក់ទំនង ឬក្រុមជាក់លាក់មើលព័ត៌មាននេះ។ បញ្ហាព័ត៌មានដែលទាក់ទងផ្សេងៗនៅក្នុងជំហាននេះ បន្ទាប់មកចុច “រក្សាទុក” ឬ ចុចវិលដំបៅលើពាក្យ “វិលដំ” នៅខាងលើ។

ការប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាល

ដើម្បីអាចប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាលបាន អ្នកដែលទាក់ទងជាមួយអ្នកត្រូវតែដំឡើងស៊ីហ្គណាលដែរ។ ប្រសិនបើអ្នកព្យាយាមធ្វើសារទៅអ្នកដែលប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាល ហើយពួកគេមិនបានដំឡើងស៊ីហ្គណាល នោះវានឹងធ្វើសារដោយមិនសម្ងាត់។ បើអ្នកព្យាយាមហៅទៅលេខនរណាម្នាក់ វានឹងប្តូរទៅជាការហៅចេញធម្មតា។

ស៊ីហ្គណាលផ្តល់ឲ្យអ្នកនូវបញ្ជីរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្សេងទៀតដែលអ្នករក្សាលេខទុកក្នុងទូរស័ព្ទរបស់អ្នក។ ទិន្នន័យតំណាងឲ្យលេខទូរស័ព្ទនៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះរបស់អ្នកត្រូវបានបញ្ជូនទៅក្នុងបណ្តាញស៊ីហ្គណាល ប៉ុន្តែទិន្នន័យនេះគឺត្រូវបានលុបយ៉ាងបន្ទាន់។

របៀបធ្វើសារសម្ងាត់

ចូរចំណាំថា Open Whisper Systems អ្នកបង្កើតស៊ីហ្គណាល ប្រើប្រាស់ធនធានរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្សេងទៀតដើម្បីធ្វើសារទៅរំលឹកអ្នកដែលប្រើប្រាស់ នៅពេលដែលពួកគេទទួលបានសារថ្មី។ ពួកគេប្រើប្រាស់ Google លើ Android និង Apple លើ iPhone ដែលមានន័យថា ព័ត៌មានអ្នកដែលទទួលបានសារ និងនៅពេលដែលពួកគេបានទទួល ប្រហែលជាលេចឆ្លាយទៅក្រុមហ៊ុនទាំងនោះ។

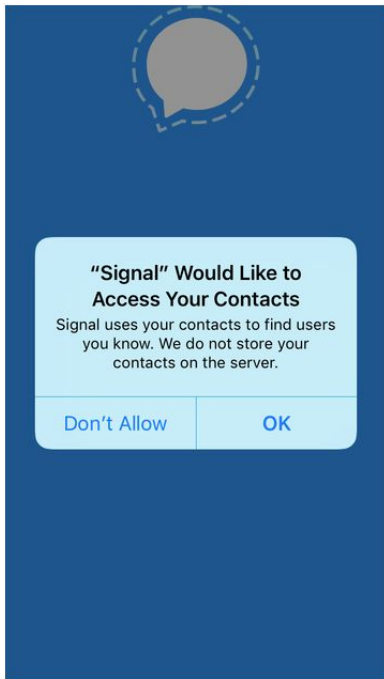

ដើម្បីចាប់ផ្តើម ចុចលើរូបតំណាងបង្កើតថ្មីនៅជ្រុងខាងស្តាំផ្នែកខាងលើនៃអេក្រង់។

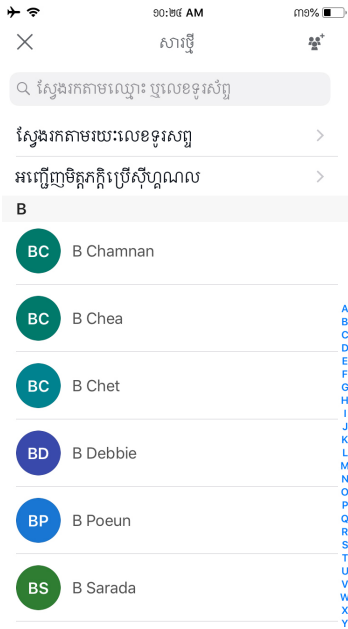

ចាប់ផ្តើមការសុទ្ធាលើ ស៊ីហ្គណាល លើកដំបូង!
ចុចលើប៊ូតុង បង្កើតសារ។

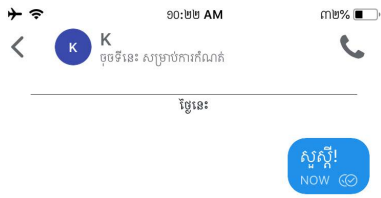
ស៊ីហ្គណាលនឹងទាមទារការអនុញ្ញាតដើម្បីចូលប្រើប្រាស់លេខទូរស័ព្ទដែលរក្សាទុកក្នុងទូរស័ព្ទរបស់អ្នក។ ចុច OK ប្រសិនបើអ្នកយល់ព្រម។ ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់ព្រម អ្នកអាចបញ្ចូលលេខទូរស័ព្ទរបស់អ្នកទំនាក់ទំនងដោយដៃ។

អ្នកនឹងឃើញបញ្ជីឈ្មោះទាំងអស់របស់អ្នកដែលបានចុះឈ្មោះប្រើប្រាស់ស៊ីហ្គណាលនៅក្នុងកន្លែងរក្សាទុកលេខទូរស័ព្ទរបស់អ្នក។

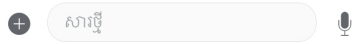
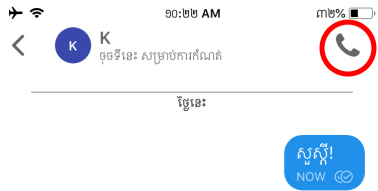

នៅពេលដែលអ្នកចូលលើលេខទូរស័ព្ទដែលបានរក្សាទុក អ្នកនឹងចូលទៅអេក្រង់សរសេរសារសំរាប់ការទំនាក់ទំនងរបស់អ្នក។ នៅលើអេក្រង់នេះអ្នកអាចផ្ញើសារ ជារូបភាព ឬវីដេអូ សំដាត់បាន។

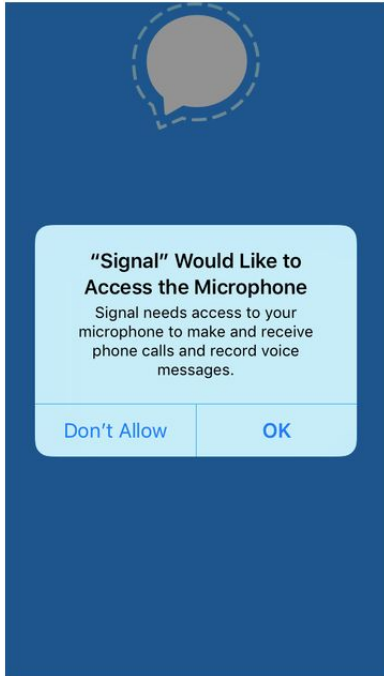

របៀបចាប់ផ្ដើមការសន្ទនាសម្ងាត់

ដើម្បីចាប់ផ្ដើមការសន្ទនាសម្ងាត់ជាមួយដៃគូរបស់អ្នក សូមជ្រើសរើសយកឈ្មោះដៃគូរបស់អ្នក បន្ទាប់មកចុងលេខប៊ូតុងដែលមានរូបទូរស័ព្ទ

នៅចំណុចនេះ ប្រព័ន្ធស៊ីហ្គណាល អាចសុំការអនុញ្ញាតពីអ្នកក្នុងការចូលប្រើប្រាស់ម៉ែត្រូហ្វូន។ សូមអ្នកចុចប៊ូតុង «អូខេ» ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យស៊ីហ្គណាល ប្រើប្រាស់ម៉ែត្រូហ្វូន

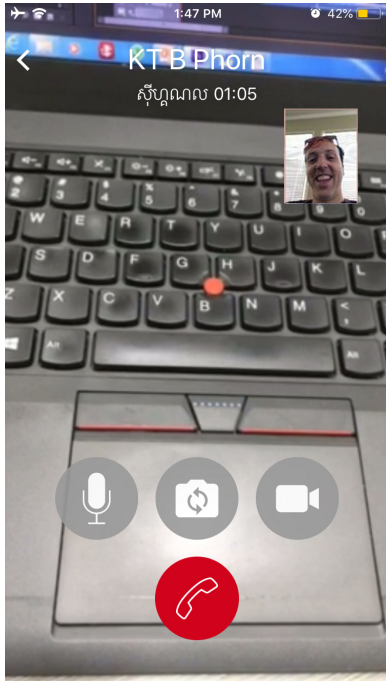
នៅពេលដែលអ្នកធ្វើការហៅទូរស័ព្ទ ការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទនោះនឹងក្លាយជាការសម្ងាត់

របៀបចាប់ផ្តើមការហៅតាមវីដេអូដោយសម្ងាត់

អ្នកអាចហៅទៅនរណាម្នាក់ជាវីដេអូដោយសម្ងាត់ ដូចការរៀបរាប់ខាងក្រោម៖

បន្ទាប់មក ចុចរូបកាមេរ៉ាវីដេអូ។ អ្នកត្រូវតែអនុញ្ញាតឱ្យស៊ីហ្គណាល ចូលប្រើប្រាស់កាមេរ៉ា និងម៉ែត្រូហ្វូនរបស់អ្នក។ ការធ្វើដូចនេះ អាចឱ្យអ្នកចែកវីដេអូជាមួយមិត្តភក្តិរបស់អ្នក ហើយមិត្តភក្តិរបស់អ្នកប្រហែលត្រូវធ្វើដូចគ្នាដែរ៖

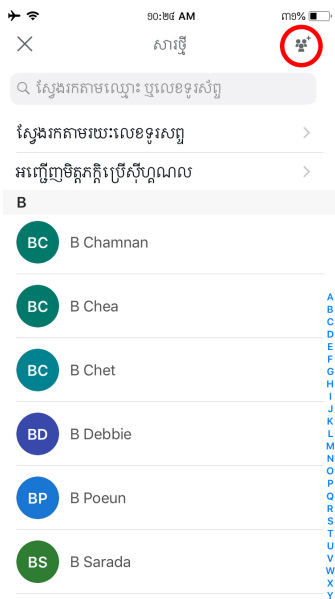

របៀបចាប់ផ្តើមការជជែកសម្ងាត់ជាក្រុម

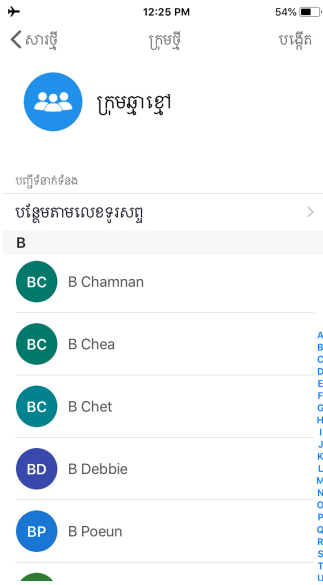
អ្នកអាចធ្វើសារសម្ងាត់តាមក្រុម ដោយចុចរូបធ្វើ នៅជ្រុងខាងលើ ផ្នែកខាងស្តាំនៃអេក្រង់ (ប្រអប់ដែលមានខ្មៅដៃ នៅកណ្តាល) បន្ទាប់មកចុចលើរូបតំណាងនេះ ដូចបង្ហាញក្នុងរូបទាំង៣។

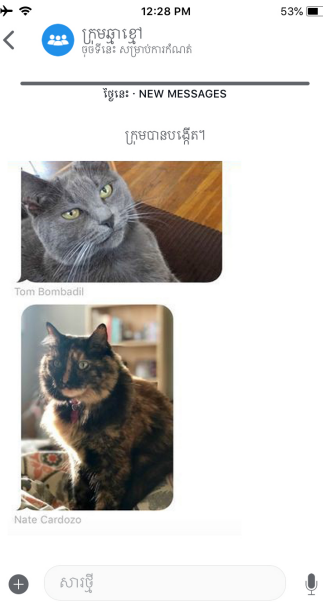
ចាប់ផ្តើមការស្វែងរកលើ ស៊ីហ្គេណាល លើកដំបូង!
ចុចលើប៊ូតុង បង្កើតសារ។

នៅអេក្រង់ខាងក្រោម អ្នកនឹងអាចដាក់ឈ្មោះក្រុម និងបន្ថែមអ្នកចូលរួម។ បន្ទាប់មក អ្នកអាចចុច “បង្កើត” នៅខាងលើ ផ្នែកខាងស្តាំនៃអេក្រង់។

នេះនឹងបង្កើតក្នុងជជែកថ្មី។

បើអ្នកចង់ផ្លាស់ប្តូរឈ្មោះក្រុម រូបតំណាង ឬបន្ថែមអ្នកចូលរួម នេះអាចធ្វើបាន នៅផ្ទាំងជជែក ដោយចុចលើឈ្មោះក្រុម និងជ្រើសរើស "កែប្រែក្រុម"។

បិទសំឡេងការសន្ទនា

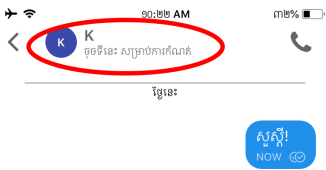
ពេលខ្លះការសន្ទនាអាចរំខាន។ លក្ខណៈពិសេសមួយដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់ការជជែកជាក្រុម ត្រូវបានផ្តល់ជូនដំណឹង ដូច្នេះអ្នកមិនឃើញការជូនដំណឹងថ្មីរាល់ពេលសារថ្មីត្រូវបានទេ។ នេះអាចធ្វើបានពីផ្ទាំងជជែកជាក្រុមដោយចុចរូបតំណាងលើឈ្មោះក្រុម និងជ្រើសរើស "ការជូនដំណឹងដោយគ្មានសំឡេង" ។

បន្ទាប់មកអ្នកអាចជ្រើសរយៈពេលដែលអ្នកចង់ឱ្យបិទសកម្មភាព។
ដំណើរការនេះអាចត្រូវបានអនុវត្តចំពោះការសន្ទនាបុគ្គលផងដែរ បើអ្នកចង់។

វិធីផ្ទៀងផ្ទាត់លេខទំនាក់ទំនងរបស់អ្នក

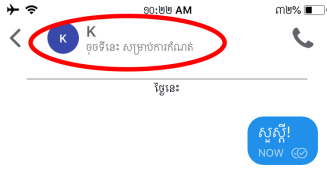
នៅក្នុងចំណុចនេះ អ្នកអាចផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃបុគ្គលដែលអ្នកមានទំនាក់ទំនងជាមួយ ដើម្បីប្រាកដថាកូដនីយកម្មរបស់ពួកគេត្រឹមត្រូវមិនត្រូវបានកែប្រែក្នុងបន្តិចអ្នកដទៃនៅពេលដែលអ្នកទាញយកកម្មវិធីនេះ (ដំណើរការនេះហៅថាការផ្ទៀងផ្ទាត់កូដនីយកម្ម)។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ គឺជាដំណើរការមួយដែលអ្នកត្រូវធ្វើចំពោះមុខម្ចាស់គណនី។

ដំបូង បើកអេក្រង់ដែលអ្នក ធ្វើសារទៅលេខទំនាក់ទំនង របស់អ្នកដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ នៅលើអេក្រង់នេះ ចុចឈ្មោះដែលអ្នកចង់ទំនាក់ទំនងនៅផ្នែកខាងលើនៃអេក្រង់។

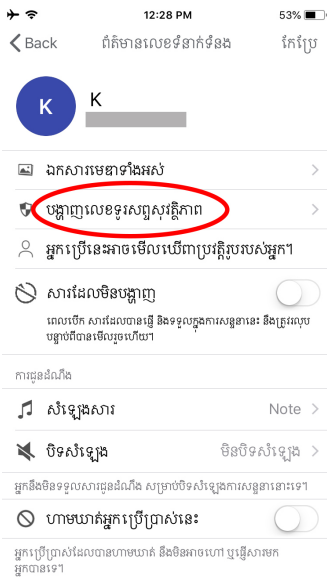

ដំបូង បើកអេក្រង់ដែលអ្នក ធ្វើសារទៅលេខទំនាក់ទំនង របស់អ្នកដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ នៅលើអេក្រង់នេះ ចុចឈ្មោះដែលអ្នកចង់ទំនាក់ទំនងនៅផ្នែកខាងលើនៃអេក្រង់។

លើអេក្រង់ខាងក្រោមនេះ ចុចលើ “បង្ហាញលេខកូដសុវត្ថិភាព”

ឥឡូវនេះអ្នកដាក់អេក្រង់ដែលបង្ហាញ QR កូដ និងលេខសុវត្ថិភាព។ កូដសុវត្ថិភាពនេះនឹងមានតែមួយគតិរាល់ការទំនាក់ទំនងផ្សេងៗដែលអ្នកសន្ទនាជាមួយ។ បើមនុស្សដែលអ្នកកំពុងទាក់ទង កំពុងបើកអេក្រង់ដូចអ្នក នោះគេមានកូដ QR ដែលបង្ហាញលើអេក្រង់ដូចគ្នា។

អ្នកមិនបានកំណត់K ដូចបានផ្ញើសារផ្ទាល់។

ចុច ដើម្បីស្កេន

55196 70641 10821 89118
53482 83729 94531 45763
72513 37333 67074 56283

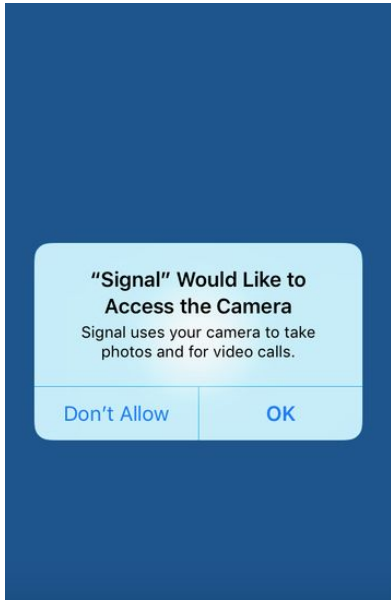
ប្រសិនបើអ្នកចង់ផ្ញើសារតាមសុវត្ថិភាព ត្រូវបញ្ជូនសារតាមរយៈកម្មវិធីសារតាមសុវត្ថិភាព K ប្រើប្រាស់លើទូរស័ព្ទរបស់អ្នក។

ផ្សេងពីនេះ អ្នកអាចស្កេនកូដលើទូរស័ព្ទរបស់អ្នកដទៃ ឬស្កេនកូដស្កេន កូដរបស់អ្នក។

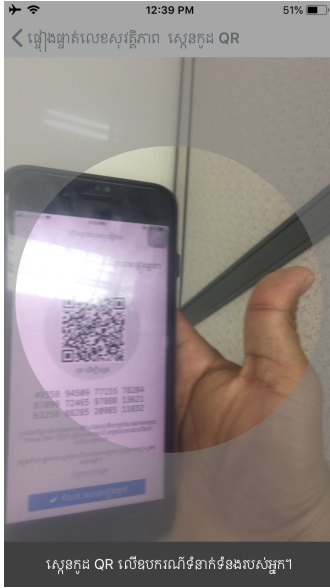
[ស្វែងយល់បន្ថែម](#)

✓ កំណត់ ខាបានផ្ញើសារ

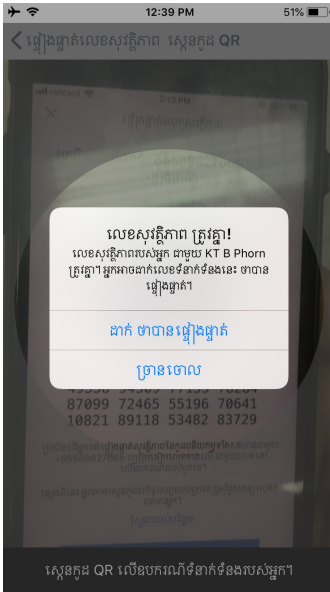
ចូលទៅកាន់កម្មវិធីរបស់អ្នក អ្នកអាចចុចលើ QR កូដរបស់អ្នកដើម្បីស្កេន។ នៅត្រង់ចំនុចនេះ ស៊ីណាលអាចសុំការអនុញ្ញាតពីអ្នកដើម្បីដំណើរការម៉ាស៊ីនថត ដូចនេះ សូមចុច “យល់ព្រម”។

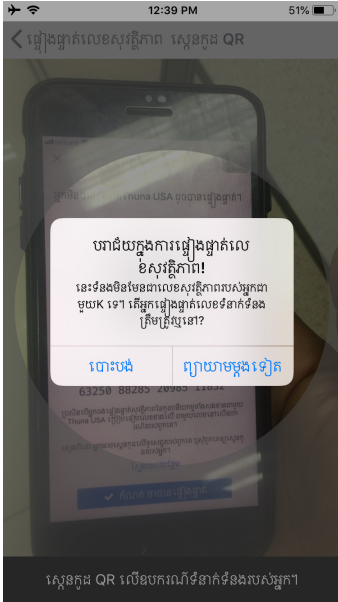
ឥលូវ អ្នកនឹងអាចប្រើប្រាស់ ម៉ាស៊ីនថតដើម្បីថតយក QR កូដដែលបង្ហាញលើអេក្រង់ ទំនាក់ទំនងរបស់អ្នក។ តម្រង់ម៉ាស៊ីនថតរបស់អ្នកឲ្យត្រូវនឹងQR កូដ៖

សង្ឃឹមថា ការមើររបស់អ្នកនឹងអាចស្ដេន QR កូដ និង បង្ហាញ “លេខសុវត្ថិភាពត្រូវគ្នា” ដូចនេះ៖

នេះបង្ហាញថាអ្នកបានផ្ទៀងផ្ទាត់ការទាក់ទងរបស់អ្នកបានជោគជ័យ។ អ្នកគួរចុចរំកិលបន្ទាប់សម្រាប់ “ផ្ទៀងផ្ទាត់” ដើម្បីឲ្យកម្មវិធីចងចាំថាទំនាក់ទំនងរបស់អ្នកបានត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់រួចហើយ។ ប្រសិនបើអ្នកឃើញអេក្រង់បែបនេះ មានន័យថា អ្វីមួយខុសប្រក្រតី។

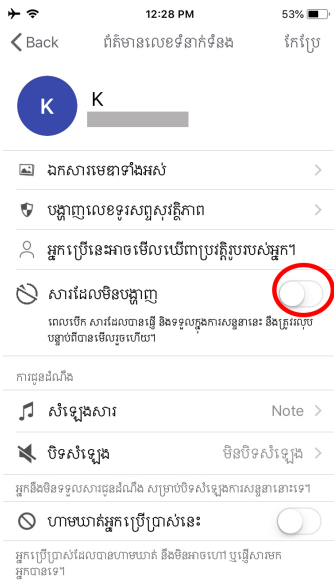

អ្នកប្រហែលជាត្រូវជឿសរវាងការពិភាក្សាប្រធានបទរសើបរហូតដល់អ្នកបានផ្ទៀងផ្ទាត់សោរសំងាត់ជាមួយមនុស្សនោះ។

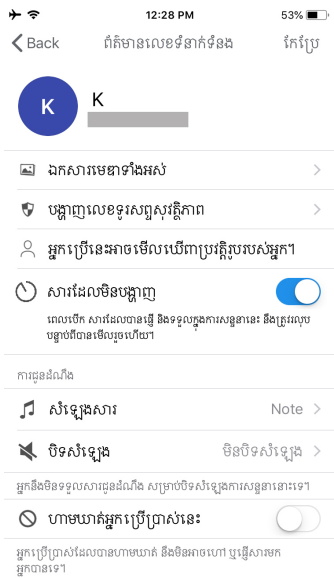
ចំណាំ សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់កម្រិតខ្ពស់៖ អេក្រង់ដែលបង្ហាញកូដ QR មានរូបតំណាងមួយដែលចែករំលែកលេខសុវត្ថិភាពនៅខាងលើផ្នែកខាងស្តាំ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់បុគ្គល ជាវិធីមួយប៉ុន្តែអ្នកប្រហែលជាបានផ្ទៀងផ្ទាត់លេខទំនាក់ទំនង ដោយប្រើប្រាស់កម្មវិធីសុវត្ថិភាពផ្សេងៗដោយសារអ្នកបានផ្ទៀងផ្ទាត់លេខទំនាក់ទំនង អ្នកអាចទុកចិត្តកម្មវិធីក្នុងការផ្ទៀងផ្ទាត់លេខក្នុងស៊ីហ្គេណាល ដោយមិនចាប់មានក្នុងបញ្ជីទំនាក់ទំនង។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកអាចចែករំលែកលេខសុវត្ថិភាពក្នុងកម្មវិធីនេះ ដោយចុចរូបតំណាង “ចែករំលែក” នឹងបញ្ជូនលេខសុវត្ថិភាពរបស់អ្នក។

សារដែលលុបដោយខ្លួនឯង

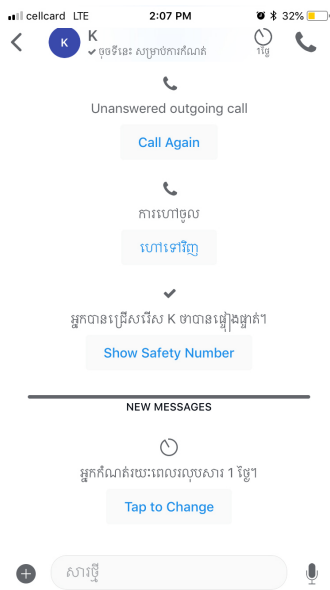
ប្រព័ន្ធស៊ីហ្គេណាលមានជម្រើសមួយផ្សេងទៀតដែលគេហៅថា «សារលុបដោយខ្លួនឯង» ដែលធានាថារាល់សារទាំងអស់នឹងត្រូវបានលុបចោលចេញពីទូរស័ព្ទរបស់អ្នក និងទូរស័ព្ទដៃគូសន្ទនារបស់អ្នកនៅពេលជាក់លាក់ណាមួយបន្ទាប់ពីអ្នកបានអានសារនោះហើយ ។ ដើម្បីដំណើរការជម្រើសនេះ សូមចូលទៅកាន់ប្រព័ន្ធស៊ីហ្គេណាល បន្ទាប់មកចុចលើអេក្រង់ដែលអ្នកអាចធ្វើការផ្ញើសារទៅកាន់ដៃគូសន្ទនារបស់អ្នក ។ ក្រោយមកសូមចុចឈ្មោះដៃគូសន្ទនាដែលនៅលើអេក្រង់ ហើយចុចសញ្ញារំកិលដែលនៅជិតពាក្យ «សារលុបដោយខ្លួនឯង» ។

សញ្ញាវិកលនឹងលោតឡើង ដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកជ្រើសរើសរយៈពេលដែលសារទាំងនោះត្រូវលុបចោល

បន្ទាប់ពីជ្រើសរើសយកជំរើសនេះ អ្នកអាចចុចលើរូប “<” នៅផ្នែកលើខាងឆ្វេងនៃអេក្រង់ ហើយអ្នកគួរតែឃើញព័ត៌មាននៅក្នុងការសន្ទនា ដែលបញ្ជាក់ថា “ការលុបសារ” ត្រូវបានបើក។

ឥឡូវនេះ អ្នកអាចធ្វើសារដោយប្រាកដថា សារទាំងនោះនឹងត្រូវលុបចេញ បន្ទាប់ពីរយៈពេលដែលអ្នកបានកំណត់។